

T.C
KADIKÖY BELEDİYE MECLİSİ
KARARI

TOPLANTI DÖNEMİ : 6
TOPLANTI GÜNÜ : 04.03.2024 (MART 2024)
BİRLEŞİM : 1
OTURUM : 1
KARAR NO : 2024/29

İDARE ve DENETİM SEÇLİĞİ
1.2 MART, 2024
KAYMAKAM

GÖRÜŞÜLEN GÜNDEM MADDESİ 14. : İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün, 25.01.2024 gün ve E-38354364-020-2026250 sayılı, Kentsel Dönüşüm kapsamında yıkılan yapılarda yer alan süsleme öğelerinin korunması ve değerlendirilmesi ile ilgili teklifi.

KOMİSYONLAR MÜŞTEREK İNCELEMESİ : Kadıköy Belediye Meclisinin Şubat 2024 toplantılarının 05.02.2024 tarihli 1. Birleşiminin 1. Oturumunda komisyonlarımıza müştereken havale edilen, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün, 25.01.2024 gün ve E-38354364-020-2026250 sayılı yazısında;

BAŞKANLIK MAKAMINA

“ Kadıköy’de Kentsel dönüşüm kapsamında yıkımı yapılan yapıların cephelerinde, girişlerinde ya da merdiven kovalarında bulunan her biri belli bir kimlik ve dönemin hem sanat, hem de mimari kültürünü yansıtan süsleme elemanlarının korunmasının sağlanması şehir karakteri ve tarihi miras açısından oldukça önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Belediyemiz sınırlarında riskli yapı olduğu belirlenerek yıkımına karar verilen yapılara ilişkin olarak; sosyal medya, vatandaş ya da ilgili müdürlük tarafından yapıda mozaik, seramik pano v.b. gibi süsleme öğelerinin bulunduğuna ilişkin bildirim yapılmakta; İmar ve Şehircilik Müdürlüğü tarafından yazılan görevlendirme yazısıyla da Koruma Uygulama ve Denetim Bürosu(KUDEB)’nda sanat tarihçi olarak görev yapan teknik personel tarafından yıkım sırasında süsleme öğesinin en üst düzeyde korunarak sökümü sağlanmakta ve yıkım işlemleri bu işlem sonrasında devam etmektedir. Ancak kentsel ve kültürel hafızanın korunması için oldukça önem taşıyan bahsi geçen süsleme öğelerinin korunması işi yasal olarak bir zorunluluğa dayanmadığından mülk sahipleri veya müteahhitler üzerinde bir yaptırım uygulanamamakta ve birçok örnek de yok olmaktadır. Bu nedenle mevcut durumda yordamsız şekilde yürütülen bu işin bir proje olarak düşünülerek sistematik şekilde ele alınması hem korunma oranını arttıracak, hem de Belediyemiz açısından görsel ve estetik açıdan katkı sağlayarak ülke sınırlarında vitrin oluşturabilecek bir uygulama olacak; süslemelerin kendi parselinde ya da uygun şekilde taşınabileceği bir sergileme alanında yaşatılması, şehircilik tarihi ve kent belleği açısından öncü bir koruma yaklaşımı yaratarak, diğer kentler için de dikkat çekici bir örnek oluşturacaktır.

Konuya ilişkin olarak **İstanbul İmar Yönetmeliği'nin "Yapıların estetiğinde belediye yetkisi"** başlığı altında 27. Maddesi'nin 1. fıkrasında " Belediyeler meclis kararıyla mahallin ve çevrenin özelliklerine göre yapılar arasında uyum sağlamak, güzel bir görünüm elde etmek amacı ile dış cephe boya ve kaplamaları ile çatının malzemesini ve rengini tayin etmeye yetkilidir. Bu yetki, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce yapılmış olan yapılar için de kullanılabilir." ; Aynı Kanun'un "**Mimari estetik komisyonları**" başlığı altındaki 69. Maddesi'nin 11. fıkrasında ise "Umumî binaların mimari estetik komisyonunca fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz ettiğine dair karar altına alınanları ile sanayi bölgelerindeki yapı ve tesislerde planda belirlenmemişse bu Yönetmelikte benzer binalar için yer verilenler dışında kalan iç ölçülere tabi olunması zorunlu değildir." denilmektedir. **6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında**

Kanun'un 1. Maddesi'nin 1. fıkrasında ise "Bu Kanunun amacı; afet riski altındaki alanlar ile bu alanlar dışındaki riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemektir." ifadesi bulunmaktadır.

Ayrıca **6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun "Tasarım Hakkı ve Kapsamı - Tasarım ve ürün"** başlığı altında 55. Madde'nin 1. fıkrasında "Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür." ; 4.fıkrasında ise "bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması hâlinde tescilli tasarım, ilk kez Türkiye'de kamuya sunulmuş olması hâlinde ise tescilsiz tasarım olarak korunur." denilmektedir.

Yukarıda belirtilen yönetmelik maddelerinde belirlendiği gibi;

- Umumi binaların fonksiyonu ve özelliği gereği farklılık arz ettiğine dair karar almaya yetkilidirler. (69. Madde -- İstanbul İmar Yönetmeliği)
- Yapıların estetiği, rengi, çatı ve cephe kaplaması ile ilgili kuralları belirlemeye, yapıların veya onaylı mimari projelerin özgün fikir ifade edip etmediğine karar vermeye yetkilidirler.(27. ve 69. Maddeler-- İstanbul İmar Yönetmeliği)
- Riskli yapıların bulunduğu arsa ve arazilerde, fen ve sanat norm ve standartlarına uygun, sağlıklı ve güvenli yaşama çevrelerini teşkil etmek üzere iyileştirme, tasfiye ve yenilemelere dair usul ve esasları belirlemeye yetkilidirler. (1. Madde -- 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun)

Ayrıca yapı dış cephelerinde ya da iç mekanlarında bulunan ve döneminin görsel sanat örneklerini temsil eden süsleme öğeleri, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 55. Maddesi'ne göre "ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür" şeklinde yapılan tasarım tanımına da uymakta ve ilk kez Türkiye'de kamuya sunulmuş olması halinde ise tescilsiz tasarım olma özelliğini taşımaktadır.

Sonuç olarak; Kadıköy İlçesi kent mirasının ve hafızasının korunarak gelecek nesillere aktarılması adına:

- Nitelikli süsleme öğelerini barındıran yapıların kentsel dönüşüm kapsamında yıkımı yapılmadan önce, Afet Müdürlüğü / Yapı Kontrol Müdürlüğü tarafından tespitinin yapılarak İmar ve Şehircilik Müdürlüğü, KUDEB'na gerekli bildirim yapılması
- KUDEB teknik elemanlarınca yerinde inceleme yapılarak, hem yapının hem de süsleme öğesinin durumuna göre yöntem belirlenmesi
- Mülk sahipleri/Müteahhit tarafından süslemenin sökülmesi sırasında uygulama sorumluluğunu üstlenecek bir mimar/inşaat mühendisi belirlenerek KUDEB'na bildirilmesi
- KUDEB ve parselin ilgilileri tarafından uygulamanın yapılacağı tarih ve saatin belirlenerek Zabıta/Afet/Yapı Kontrol Müdürlüklerine gerekli bilginin verilmesi
- KUDEB ve teknik uygulama sorumlusu denetiminde belirtilen tarih ve saatte süsleme öğesinin/öğelerinin bilimsel metodlarla yapıdan ayrıştırılmasının sağlanması
- Sökümü yapılan süslemelerin malzeme cinsi ve parça niteliğine göre korunarak muhafazası için bir yöntem belirlenmesi
- Süsleme öğelerinin değerlendirilmesi için yöntem belirlenmesi

a) Yeni yapının proje tasarımı aşamasında, süsleme öğesinin yapıda ya da parsel içinde değerlendirilmesi için öneri oluşturulması, Proje Tasdik Bürosu tarafından projelerin bu notla kabul edilmesi ve önerilerin Estetik Komisyon'da değerlendirilmesi

b) Belediyemiz tarafından ilçemizde açık gösterim ya da şehir hafızası/kent dekoru amaçlarıyla değerlendirilmesi / kent müzesi kapsamında envantere dahil edilmesi

Konunun bahsi geçen kanun ve yönetmelik maddeleri kapsamında değerlendirilerek yukarıdaki hususların incelenmesi ve karar alınması için evrakın Belediye Meclisi'ne havalesini olurlarınıza arz ederim." denilmektedir.

KOMİSYONLAR MÜSTEREK GÖRÜŞÜ : 05.02.2024 tarihinde komisyonlarımızca müştereken görüşülmek üzere havale edilen, İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 25.01.2024 gün ve E-38354364-020-2026250 sayılı " kentsel dönüşüm kapsamında yıkılan yapılarda yer alan süsleme öğelerinin korunması ve değerlendirilmesi" komisyonlarımızca görüşülmüş olup oybirliği ile müdürlüğünden geldiği haliyle uygun görülmüştür.

Yüce Meclise arz olunur, şeklinde hazırlanan İmar- Mesken ve Kentsel Yenileme Komisyonlarının 01.03.2024 gün ve 2024/1 sayılı müşterek raporu, Kadıköy Belediye Meclisinin Mart 2024 toplantısının 04.03.2024 tarihli 1. Birleşiminin 1.Oturumunda görüşülerek komisyondan geldiği şekilde oybirliği ile (işaretle oylama) kabulüne karar verildi.

Katip
Ebru Hurcan KUMRU

Katip
İpek DEMİRTAŞ

GÖRÜLDÜ
08/03/2024

Şerdil Dara ODA BAŞI
Belediye Başkanı

